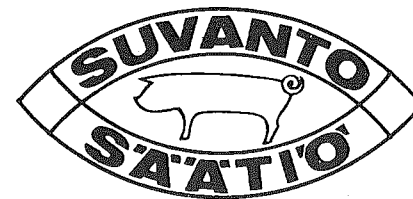

SUVANNON SEUTU

SUVANNON
YMPÄRISTÖN
KOTISEUTU-
LEHTI • Julkaisija

N:o 1 1984

HELMIKUU

Toivo Kuula matinea Helsingissä. Edessä USA:n suurlähettilään rouva Raija Nyborg, opetusneuvos ja rouva Eero Salola ja taiteilija Lahja Hämäläinen.

Säveltäjän isän Matti Kuulan muistokirjoitus pojastaan Toivo Kuulasta

IHMEELLISET OVAT HERRAN TIET

Herra, ihmeelliset ovat Sinun tekosi, sen minun sieluni tietää. Sinun silmäsi näki minun, koska ei minua vielä ollutkaan ja kaikki päiväni oli sinun kirjaasi kirjoitetut (Ps. 139).

Armollisen Jumalan ja Isämme suuria ihmetöitä löydämme paljon B. Raamatussa vanhan ja uuden liiton ajalla. Esim. armahtamisesta sanoo Herra Moosekselle: ”Minä armahdan ja olen laupias kelle Minä olen laupias”. (Moos. 33: 19 ja 34: 7). Katuvaisesta ryöväristä ristillä ja Pietarin kieltäytymisestä ym. ilmenee sama Jumalan armollisuus. Samankaltaisen armon ja laupeuden osoitti Jumala minun vanhimmalle pojalleni Toivolle, kun häntä ammuttiin pään ja aivojen läpi Viipurissa toukokuun 1 p:nä luultuna kuolleeksi vietiin hänet sairaalaan, mutta kloroformiruisutuksen avulla virkosi henkiin ja niin eli kuoleman kielissä 17 vuorokautta sen jälkeen, eli niin kauan kuin sai elävän tunnon synnistä ja armosta ja nöyryty Jumalan väkevä käden alle.

Hän oli lapsuudessaan elävässä kristillisyyden tunnossa lyseon luokille asti ja minä ajoin kouluttaa hänet papiksi. Mutta tieteelliset kirjat pilasivat hänen yksinkertaisen uskonsa.

Hän sanoi: ”Isä, papiksi en voi tulla, sillä eivät papit usko niinkuin raamattu sanoo: ”Olenhan lukenut että: papin huulet pitää opin kätkevän, että laki hänen suustansa löydetäisiin, sillä hän on Herran Se-

baotin enkeli. Tähän en ole sovelias”. Koetin kyllä Raamatun kirjoituksilla näyttää hänelle, että uskonto on vakava ja pysyväinen maailman alusta aina loppuun asti, mutta tiede muuttaa muotoaan sen mukaan, kuinka järki viisastuu, eikä tieteellä enempää kuin laintäytämälläkään voi ihminen autuaaksi tulla, sillä ei yksikään voi lakia pitää, kun ei ole yhtäkään, ei ainoatakaan, joka hyvää tekee, vaan kaikki ovat pois poikenneet ynnä kelvottomiksi Jumalan edessä tulleet. Mutta kun me olemme uskosta vanhurskaaksi tulleet, niin on meillä rauha Jumalan kanssa Jeesuksen Kristuksen, meidän Herramme kautta.

Sitten ei hän enempi uskontoa vastaan ollut, vaan ei kuitenkaan sille uralle pyrkinyt.

Taivaallinen Isä ei kuitenkaan antanut sanansa valon sammua hänen sydämessään. Muun muassa hän kirjoitti Italiassa, ollessaan soitannon oppimatkoilla: Olen koettanut päästä jumalankieltäjäksi, mutta siihen vakaumukseen en pääse, kun aina tunnen sydämessäni Jumalan olemassaolon, joka kaikki tietää ja näkee, ja että yksi on, joka on kaikki luonut ja tehnyt. ”Mihin menen sinun hengeltäsi ja kuhunka sinun kasvosi edestä pakenen? Jos astuisin ylös taivaaseen, niin Sinä siellä olet, ”jos vuoteeni helvettiin rakentaisin, niin Sinä sielläkin olet”. (ps. 139: 7—8).

Tätä sanoi tutkineensa. Roomassa ollessaan sanoi katselleensa nykyistä Kristillisyyttä siellä, jossa ei huomannut valon pilkkuakaan Paavalin aikaisesta kristillisyydestä,

josta silloin kaikessa maailmassa mainittiin. (Room. 1: 8), sen vuoksi hän oikein kyynelti muistaessaan kotimaan kallista uskonnollista valkeutta, ja kirjoitti mm. näin: ”Vaikka olen pitänyt sitä liiankin kaavamaisena, niin sitä nyt kaipaen, mitä teiltä saanut ja oppinut olen ja haluaisin olla siellä, jossa Herran pyhät ja apostolit ovat”.

Näin Jumalan hyvyys veti parannukseen. ”Enkä voi mitään totuutta vastaan, vaan totuuden puolesta”. (Room. 2: 4). Sittenmin

Kiirastulen alla

*Kiirastulen alla
kipu sydämen.
— Eikö helpommalla
hiiilly kuona sen?*

*Viha nokimusta
tarttuu, tuhoaa.
Ilman puhdistusta
kaiken lahottaa.*

*Kiirastulen alla
noki irtoaa.
Hillos palamalla
kirkkaan hehkun saa!*

Elsa Tuokko

Suomessa, viimeksi Viipurissa ollessaan kapellimestarina joutui hän jumalattomain seuraan, josta Jumala rankaisi hänen syntinsä vitsoilla ja pahat tekonsa haavoilla, mutta armoansa ei ottanut pois, eikä liitoansa kieltänyt.

Kun kuulin, että hän saamastaan haavastaan huononee, sain ihmeellisen sanomattoman lämpimän kutsun Jumalalta, että: ”Toivo rukoulee ja että minun pitää heti lähteä Viipuriin Toivolle evankeliumia saarnaamaan. En ollut tälle kutsulle hidas vaan lähdin, ja 16 päivänä toukokuuta klo puoli 11 aamupäivällä olin perillä.

Menin sairaalaan missä eräs herrahähti minulle sanomaan: Toivo on kuollut. En kuitenkaan uskonut häntä, kun Jumalan tiesin minun kutsuneen. Esitin itseni sanoen olevani Toivon isä ja tahdon nähdä hänet. Samassa eräs neiti sanoi: Tul-

Vuoden vaihtuessa

*Avaamme uuden almanakan lehden,
toiveita täynnä — lupauksia tehden.
Kiittäen siitä — mikä ollut on —
vuosihan koskaan ei ole loputon.*

*Mitähän tuonee taas vuosi tullessaan?
Pohtinee moni ajatuksissaan?
Maailman valtaa suuri sodan pelko.
Arvoitus on se — kellä lieene selko.*

*Jossakin vaivana suuri nälänhätä.
Ei vettä, ruokaa — ei kenties elämätä.
Nähtyvi lapset — kansat kaikki nähty...?
Toivomus toinen, kun uusi lehti kääntyy.*

*Suojele sodilta kansat kaikkialta!
Poista myös maailman suuri hirmuvalta,
että vois jokainen rauhassa olla.
Tehdä työtänsä — asua rauhan vainiolla.*

Jenny Pärssinen

kaa minä johdatan teitä. Toivo kysyi ihmetellen: Kuinka isä on tänne tullut? Vastasin, että Jumalan ihmeellisen johdatuksen kautta olen nyt täällä, olen tullut sinua siunamaan ennenkuin kuolet, niinkuin Jaakob siunasi poikiansa ennenkuin kuoli.

Nyt olen luonasi taivaallisen rakastajasi käskyä täyttämässä, joka tahtoo sinut pelastaa, niinkuin keikaleen tulesta ja ottaa armohelmaansa. Hän rakastaa sinua, että eläisit taivaassa hänen kanssansa iankaikkisesti: ”Olen niin suuri syntinen ja paljon tehnyt vääryyttä sekä Jumalaa, että ihmisiä kohtaan”, sanoi hän. Selitin että Jumala on ottanut sinun syntisi pois ja pannut oman Poikansa päälle. Ja vaikka sinun syntisi veriruskeat ja ruusunkarvaiset olisivat, niin pitää ne Jeesuksen verellä pestäessä valkeaksi kuin villa tuleman ja sinusta pois siirrettämän. Niin kauas kuin itä on lännestä, siirsi hän pois syntimme eikä tahdo niitä muistaa-kaan”. Enempää kuin katuvainen ryöväri rististä ei päässyt pahoja tekojaan suorittamaan, niin et sinäkään pääse tästä vuoteestasi. — Mutta käännä itsesi minun (Jeesuksen) puoleen, sillä minä sinut luonastin, sanoo Herra.

Olethan saanut kaksinkertaisesti Herran kädestä kaikista synneistäsi, onhan Jeesus kaikki sinun niinkuin kaikkien muittenkin katuvaisten syntisten edestä. Kalliin ja viattoman verensä on Hän antanut vuotaa ristillä syntiesi puhdistukseksi. Ja vaikka nuoret miehet peräti lankeavat, niin ne jotka Herraan turvaavat, saavat uuden voiman jne.

Ja isän pitää lapsillensa näitä Herran totuuksia ilmoittaman, sanoo Herra profeetta Jesajan 38:19. Ja kun vielä puhuin Pietarin sanoja Korneliuksen huoneessa, kaikkein profeettain todistukset syntien anteeksi saamisesta, lankesi Pyhän Hengen tulikaste Toivon sydämeen,

joten kyynelsilmissä kiitti Jumalaa ja huusi: ”Hyvä, hyvä, hyvä on Jumala ja kaikki Hänen tekonsa ovat oikeat!”

Neljä kertaa kävin hänen luonaan ja ilolla hän nukkui, eikä päällekkannetta murhaajiaan vastaan suustansa kuulunut.

Herra antoi Herra otti. Kiitetty olkoon Herran nimi.

Kirjoitti isänsä

Matti Kuula

Uudelle Vuodelle

*Tervehtii jo meitä vuosi uusi.
Vanha vuosi jää jo joukkoon
muistojen.*

*Mitä tuopi uusi vuosi tullessaan?
Se meiltä verhottu on ja salainen,
vain Luoja yksin tietää sen.*

*Toivon vuosi, olkoon rauhan vuosi!
Rauhaa maailmalle kaikkialle,
missä sodat riehuu, kylvää kuolemaa.
Hätähuuto puolesta orpojen
jotka syyttöminä vaeltavat, kärsien.*

*Jospa loppuisikin viha, mainen vaino.
Miksi sopus ihmisten on niin vaikeaa?
Miksi kylvetään vain kyynelitä
ja kansat kulkee kärsimysten teitä.
Toivontähti valaiskoon uuden vuoden,
rakentaen meille rauhan vuotta,
hyvän tahdon uutta vuotta.*

*Ihminen, jolla on valta maallinen,
on valta myöskin rauhaan, sopus
ystävyyden kättä ojentaa ja
rauhaa jokaiselle toivottaa.
Näin uusi vuosi maailmassa
olis rauhan ja hyvän tahdon vuosi
jokaiselle.
”Toivon tähti tietä oikeahan
ohjatkoon!”*

Helvi Laaksonen

Puhe Sankariristillä ErP 6:n asevelijuhlissa Kalevankankaalla Tampereella 27. 12. 1983

Olemme rauhanmarssilla aseveljet!

Me olimme rauhanmarssilla silloinkin, kun olimme puolustamassa isänmaatamme ja sitä mikä oli meille kallis ja luovuttamatonta: Koti, uskonto ja Isänmaa.

Teemme kunniaksi niille aseveljille, jotka antoivat kalleimpansa maamme vapauden puolesta!

Teidän antamanne uhri on osaltaan vaikuttanut siihen, että kansamme on saanut elää näin pitkän rauhan ja rakentamisen ajan.

Muistamme myös niitä aseveljiä, jotka tämän rauhan ja rakentami-

sen aikana ovat saaneet laskea matkasauvansa. Siunaamme heidän elämäntyötään sodan ja rauhan vuosina.

Meidän rauhanmarssimme jatkuu harvennein joukoin. Harventunut on joukkomme joka on tänne asevelijuhlaamme ja tänne sankariristin juurelle saapunut. Me olemme vanhentuneet ja vauhti on hidastunut. Olemme kuluneet sodan ja rauhan tehtävissä. Monet meistä ovat sairauksien tuttuja ja väsyneitä...

Mutta me elämme kumminkin. Elämme toivossa. Iloitsemme, että

olemme saaneet olla suomalaisina Suomen vapautta puolustamassa. Elää vapaan Suomen kansalaisina. Yhtenä kansana rakentaa tätä meille rakasta maata ja jättää vapaan maan tuleville sukupolville vartioitavaksi ja rakennettavaksi.

Aseveljet! Nostakaa pääanne ja rohkaiskaa mielenne. Sillä me olemme saaneet elää rikkaan elämän, sodan kärsimyksissä — kuin myös rauhan aikana ilossa.

Sanomme paljon kokeneina: Jumala Isänmaata jatkuvasti siunatkoon!

Eero Kuisma

Karjalainen Pataljoona ErP 6.

Keljan verisen vastaiskun vuosipäivänä 27 joulukuuta kokoontuivat ErP 6:n lotat ja miehet muistelemaan vuoden 1939 joulun tienoon katkeria taisteluja Suvannolla.

Kokoonnuttiin Kalevankankaan hautausmaan portilla, josta suljetuna marssittiin sankarihaudalle. Mieliala oli reipas, vaikka askel ei entisen pituinen ollutkaan, sillä vuosikymmenet ovat lyöneet leimansa tähänkin veteraanijoukkoon.

Kaatuneille aseveljille piti lämpimän muistopuheen Eero Kuisma. Seppeleen laskivat Arvo Hynni, Tauno Pusa ja Eelis Pessi. Erikoista

juhluvuutta tilaisuuteen antoi Loposen suvun asettama upseerivartio, joka koostui kahdesta sukupolvesta. Kunniavartion muodostivat kapt. Pertti Lopenen, yliluutn. Veikko Lopenen sekä nuoremman polvesta Veikon poika vänr. Lasse Lopenen ja Erkin poika vänr. Pentti Lopenen. Loposen veljeksistä Leevi kaatui partiomatkalla Lapinlahdessa talvisodan aikana.

Sankarihaudalta siirryttiin Suomalaiselle Klubille, jossa pidettiin asevelikokous.

Kokouksen avasi juh latoimikunnan puheenjohtaja evl. Heikki Virintie. Hänen kehoituksestaan vie-

tettiin hiljainen hetki poismenneiden muistoksi.

Päätettiin lähettää tervehdyssähkeet evl. Susitaipaleelle ja rouva Saarelaiselle. Valittiin juh latoimikunta valmistelevaan seuraavaa kokoukseen v. 1985. Selostettiin toimikunnan rahatilanne sekä keskusteltiin monista perinteen vaalimiseen liittyvistä asioista. Erikoista huolta tunnettiin siitä, miten tulevaisuudessa voidaan vaalia nopeasti harventuvan veteraanijoukon perinteitä.

Yhtenä vaihtoehtona esitettiin, että veteraanien kotikuntien säätiöt ottaisivat tulevaisuudessa huolehtimaan pataljoonan kunniaakkaiden perinteiden säilyttämisestä. Asia jäi

Ylläoleva kuva on otettu Er P 6:n juhlassa kaksikymmentä vuotta takaperin. Vasemmalta: Käki-säätiön pj Simo Ulaska, Eversti (myöh. kenraalimajuri) Valtonen, kenraalimajuri (myöh. kenraaliluutn.) Blick, jalkaväen kenraali Heinrichs, Suvanto-säätiön edustajat Yrjö Raaska ja Matti Niippa.

valitun toimikunnan pohdittavaksi.

Asevelikokouksen jälkeen alkoi iltajuhla. Aluksi kajautettiin yhteisesti Karjalaisten laulu. Viljo Mannikainen toivotti veteraanisisaret ja -veljet puolisoineen sekä säätiöiden edustajat ja muut kutsuvieraat tervetulleiksi. Lausuntaa esittivät Toivo Sipilä ja Lauri Jääskeläinen. Tampereen sotainvalidien Veljes-

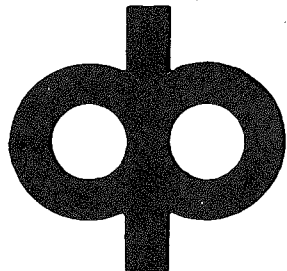
kuoro sai tunnetulla taidollaan juhla-äänen lämpenemään, kuoroa johti Alvar Kivimäki. Yksinlaulua esittivät Eeva Lähdekorpi ja Uuno Kulo, molempia säesti Jenny Mustonen.

Tauno Tiussa muisteli menneitä talvisodan päiviä. Tällöin tuli esille kysymys: Mistä Kelja-nimi johtuu, samoin olisi haluttu tietää Keljan Satumetsikön nimen tausta, jos jo-

ku tietää kertokoon jollekin pataljoonan aseveljistä!

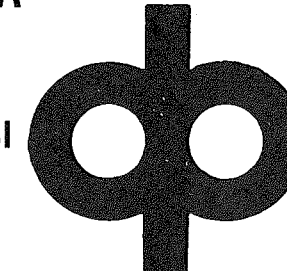
Iltakuului rätöisasti yhteislaulujen merkeissä. Pirkkalan pelimannit huolehtivat reippaasta musiikista.

Säätiöiden tervehdyksen ja kiitokset pataljoonan veteraaneille esitti Suvanto-säätiön hallituksen puheenjohtaja Yrjö Raaska.

TÄMÄN PÄIVÄN PANKKIPALVELUA
— PERINTEISIIN NOJAUTUEN —
LEMPÄÄLÄSSÄ JA VIIALASSA
PAIKKAKUNNAN JA JÄSENTEN PARHAAKSI

Lempäälän-Viialan
Osuuspankki

Sotainvalidi- ja veteraani-kerhon pikkujoulu Pirkkalassa

Jo aikaisemman kutsun perusteella olimme me kerholaiset tietoisia tästä vierailusta Irja ja Risto Jääskeläisen kotiin.

Sattui kova pakkanen ja oikea vanhan ajan joulusää, mutta tämä ei pahemmin tilaisuutta häirinnyt, koska meitä saapui yli neljäkymmentä pikkujoulua juhlimaan.

Suuri olisi ollutkin vahinko, ellemmme olisi näin lukuisasti tilaisuuteen kokoontuneet, koska isäntäväki oli varautunut ottamaan vieraansa vastaan aivan oikealla joulumiehellä lauluineen ja leikkeineen.

(Toimittaja oli estynyt saapumasta, koska naapurissa oli vastaava invalidien pikkujoulu saman aikaisesti. Kiitos kutsusta.)

Olemme aina tuoneet julki, että sakkolalaiseen elämäntapaan kuuluu yhtenä huomattavana osana vieraanvaraisuus. Näin nytkin, sillä Irja-emäntä oli laittanut oikean joulupöydän, vaikka jouluun oli aikaa vielä kaksi viikkoa.

Nautittuamme jouluaterian, niin lisäksi kahvitellessa saimme henkistä ravintoa, sillä hyvää ja hyvin oli

järjestetty ohjelma isäntävään puolesta.

Ensiksi esiintyi Elma Pirkkinen, o.s. Jääskeläinen, lausuen Viljo Kojon runon Jouluporsas. Tämä sopi mainiosti tilaisuuteen, samoin kuin nuorten viululla ja pianolla esittämät joululaulut sekä unkarilainen kansanmusiikki.

Hyvin suurella mielenkiinnolla kuuntelimme esitelmän joka kosketti ihmisyyttä ja ihmisen rakkautta toista ihmistä kohtaan. — Kun tällaisesta aiheesta kerrotaan taidolla ja huumorilla höystäen esitetään, on siinä juuri sitä, mitä ihminen kaipaa ja mielenkiinnolla kuuntelimme esitelmän.

Kiitos Neiti Jokinen!

Toinen esitelmä kosketti heitä, jotka ovat aikoinaan Atlannin taakse kulkeutuneet, ympäri USA:ta ja Kanadaa. Mielenkiintoinen oli Heikki Karttusen esitys. Parhain kiitos veli Heikki Karttunen! Esitys ihmisten hyvinvoinnista ja kulttuurista aina liikuttaa kuulijan mieltä.

Heikki Karttunen on Pyhäjärven poikia, aivan Sakkolan rajalta Noitermaasta. Lienee suku aikaisemmin asunutkin Sakkolassa?

Ohjelma vain huipentui loppua kohti, kun talonemäntä lauloi antaumuksella Sylvian joululaulun. Lisäksi Irja, Aira ja Anu Jääskeläinen esittivät Kehtolaulun, Anun säestäessä pianolla. On kivaa kuulla laulua, jonka esittäjät osaavat ja hallitsevat laulun jokaisen kohdan tasollisesti ja äänellisesti. Tällaisella ohjelmalla vietimme kerhomme pikkujoulun. Martti Karosen esittämiin kiitoksiin yhdyimme jokainen samoin sanoin ja ajatuksin.

— — —

Virallisena kokousasiana päätimme pitää kerhon vuosikokouksen tutussa paikassa Terveyskylpylässä Ikaalisissa ensi maaliskuun vaihteessa. Kun saamme päivämäärästä varmuuden, niin lähetämme kutsuilmoituksen Suvannon Seutuun. Myös majoitusvarauksista on tarkoitus ilmoittaa ajoissa.

Sakkolan sotainvalidit ja veteraanit haluavat kaikkia sakkolalaisia tervehtiä ja kiittää kuluneesta vuodesta ja toivotamme rauhan vuotta alkaneesta vuodesta 1984.

Martti Karonen, Lauri Lamppu

SAKKOLAN SOTAINVALIDIT JA VETERAANIT!

Kerhomme vuosikokous pidetään Ikaalisten Terveyskylpylässä lauantaina 31 päivänä maaliskuuta 1984 alkaen klo 14. Jos tarvitset yöpymistä varten huoneen, niin ota yhteys ensitilassa al-lekirjoittaneeseen. P. (931) 175 706.

Ps. Kokoukseen osallistuvat myös veteraani-naiset. Tervetuloa! Johtokunnan puolesta

Martti Karonen

Puovon joulu-uni

Puovo ja Mar olliit molluot evakoi. Hyö olliit kasvaneet ja asuniet noapurkylis ja tunteniet toisiesä oikei hyväst. Olliitpa monjoast iskeniet silmeäse toisihie ja tunteniet lämpymä ailahukse syvänälassoa. Oattelukseks se asja heilt kuiteli jäi. — Eikä hyö löytäniet kumpanekkoa itsellie vakituista elämänsulostuttajoa, puittos sänkykaverii...

Sota ajo sit heijät tän suurie ja kylmeä Suomie evakoks. Kuiteki er puolil moata. Kylhä hyö sillo tällä tapasiit toisiese ja hoasteliit, muisteliit entisii aikoi ja loatsuvoivat elämästä syntymäseuvulloa...

Heil molloil tul ain nii ihmie hyvä olo, ko näkkiit toisiese, ja käs purist toista keäjest nii jot ain vipahutti syväalas. Se ol iha niiko oikijoa vanha aja uskollista rakkautta, mikä viel vaikuttoa ja lämmitteä, vaik olloa kui läsivii ja vanhoi! Hyvä on ja helpomp kaheltoa lässiiki!

Nyt hyö olliit tavanniet, mite lie yhtie sattunietki, toisiese sykskesäl. Mar sillo vakkoiitti, jot jos voa kuleksit tän päi Suomii, ni muistaki käyvä miuki mökissä tappoamas ja tarinoimas.

Poavo lupas pitteä asja ihka mieles — mut ei heä soat lähtyö ja mänenä kyläl. Jouluoaton Puovo oikais itsiese ommoa sänkyhiese, nii ko muinaki iltoin ol lasseint...

Mut liekheä joulupukki vai mikä ukko olt, ko kuletti Poavon unes sin Mari mökil, Mari luo ja siel ol nii lust olo, lämmi! Hyö olliit kylpenietki, Mari kans yhteise joulusau-naki! Syöniet Mari laittamat yltäkylläiset jouluoaton iltase ja ottiit viel suullisiks pienet plöröt, pullo-pohjalt lorahuttiit kohvi sekkoa kuppiloihie...

Heilt tul siin unes nii yllytömä hy-

vä miel, ei huolint hoastoa pulajoa mitteä, muutako katseliit toisijoa nii lustist! Istuit viel selkänojäl varustetul sohval, yhteisel pieluksel ri-porinnakkai. Heijä sohva ol vejetty uuni ettee lämpymä huohtiehe, ko hiipuva hiillos huohti uunist lämpyö ja tunnelmoa ja hämähikö val-luo heijä kahe ympäril... Siin hyö istuit yhes, keäjet koukus toisihie ympäril ja toist keäjet toisihie keäjes. Heijä ol hyvä olo ja lämmi miel. Hyö voa istuit hiljoa ja melkei unehuttiin muu maailma oleva ole-massakoa. — Yhä voa istuit hiljoa, mitteä ei virkkaniet toisilliekkoa, is-tuit voa ja kumpane muisteliit lap-suusaikojoa ja tapauksii sillo pie-nen olles...

Välil hyö oikei likistiit toisijoa, niiko nuoret ennevanhoa! Poski painais poskii vast ja nii lämmi rak-kauuve leimahus valtas miele. Näi hyö viettiit oattoiltoa, iha kahestoa.

Kolmas ei oiski olt liikoa joukos — särkent kaik muistoloie muka-vat hetket...

Hiljoa hiipu hiillos, hyö ei näh-niet sitäkeä. Iha niiko olliit vieräh-tänniet heijä elivuotieseki, joihe yhteinesumma on likkiel puoltatoista-sattoa vuotta.

Ei hyö tätä älynniet voa itseksie ja mielesteä olliit viel iha nuorii ihmisi ja elämeäpäi, olosuhteie nähe viel terveramusii... Ja hyöhä rakastiit viel toisijoa nii ylettömäs, vaik myöhästynniel rakkauvel. Täl hetkel hyö tunsii kuuluvoase toisil-lie, eikä muil! Olliit onnellissii yhes, kennekeä pystymättä heijä elämeä hutisuttamoa eikä tutisuttomoa. Tänä aikaan hiillos hiipu hiljoa ja lummehtu kokonoa, sammu. Nii käi rakastavaisillekki. Toisihie syl-lie hyö uinahtiit jouluyön rauhoa. Yhä voa unelmoivat onnestoa... Mikä ol antant uotella näi monta-kymmentä vuotta rakkautta, mikä nyt vast puhkes kukkimoa!

Ko jouluoamu valken, ni nousiit hyö ylleä, kumpanekkii omast sän-gysteä kotonnoa ja er puolil Suo-mii.

Poavol soi mielesseä kuiteki hyvi hellät sävelet tuos sulosesta joulu-yön unesta.

Hyvä näikii, mut paremp ois olt, jos kaik ois olt totta, miettii Poavo mielesseä.

Mar meinal mielesseä toisel puo-lel Suomii: Jos siin asjast tuliski viel tuojeperäst asja...!

Uneksija Heikki

Verhoiluliike ARJA

Om. Aapro Kiiski

Vainiolantie 13, 45700 Kuusankoski
Puhelin (951) 475 93

Tuvasta tupaan

Sakkolan kylät tuvasta tupaan-kirjan aineiston kokoamisessa avustaneet kylien edustajat sekä Suvannon Seutu-lehden avustaja- ja asiamieskuntaan kuuluvia henkilöitä kokoontui joulun alla Tampereella. Tilaisuudessa kirjahankkeen loppuun viemistä selosti kirjan tekijä FM Hannu Paukku, jonka jälkeen käytiin laaja keskustelu, jossa todettiin hankkeen onnistuneen suunnitelmien ja sakkolalaisten toivomusten mukaisesti. Jotkut arvostelivat eräitä kirjaan otettuja vanhoja valokuvia, esim. kuva Kiviniemen keskustasta vuosisadan alussa, herätti arvostelua. Samoin arvosteltiin sitä, että kuvia ei käytetty runsaammin. Kuvat olivatkin oma pieni pulmansa, sillä toimituskunnalle lähetettiin varsin suuri määrä kuvia. Näistä enin osa oli yksityisiä henkilö- tai perhekuvia. Kun näitä ei ollut mahdollista läheskään kaikkia

käyttää, niin toimikunnassa sovittiin, että näitä kuvia käytetään vain erikoistapauksissa. — Sen sijaan yleiskuvia oli käytettävissä suhteellisen vähän, taikka niitä esiintyi paljon samasta kylästä, kun niitä toivottiin saatavan eripuolilta pitäjää. Samoin etukäteen sovittiin ettei kirjaan tulisi niitä kuvia jotka esiintyivät jo Sakkolan historian ensimmäisessä osassa. Näin kuvien käytössä oli oma proplematiikkansa.

Urheilumiehet arvostelivat sitä, ettei urheilua selostettu tarpeeksi pitäjän ja piirin tasolla, vaan huippumiehiä tuotiin mukaan. Jonkun mielestä olisi laajaa sakkolalaista maanpuolustustyötä saanut esittää laajemmin. Eikä taida olla alaa, jonka edustajat olisi halunneet juuri heidän alansa esiintyvän näkyvämmin.

Lukematon määrä samansuuntaisia esityksiä tehtiin toimikunnalle

jo kokoamistyön aikana. Niissä oli mielenkiintoisia ja hyviä ajatuksia. Kuitenkin se, mitä kirjaan voitiin sisällyttää, oli pakko rajata määrättyihin puitteisiin, jotta hanke voitiin saattaa loppuun asti, ja jotta myöskin jonkinlainen tasapuolisuus toteutuisi. Kaikkalainen karsiminen, niin kuvien kuin muunkin aineiston osalta muodosti erään hankalimman osan toimitustyöstä. Kaikki päätökset kuitenkin olivat toimituskunnassa yksimielisiä.

Edellämäinitut, jälkeensä esitetyt arvostelut ovat yksityisiä mielipiteitä ja se on vain osoitus siitä, että syntymäpitäjän muistot kulkevat mielissä.

Kiitosta kirjan aikaansaamisesta on tullut runsaasti ja kirjan menekki on ollut hyvä.

Suvannon Seutu-lehden asioita selosti toimittaja Purontaa, todeten lehden kulkevan myötätuulessa,

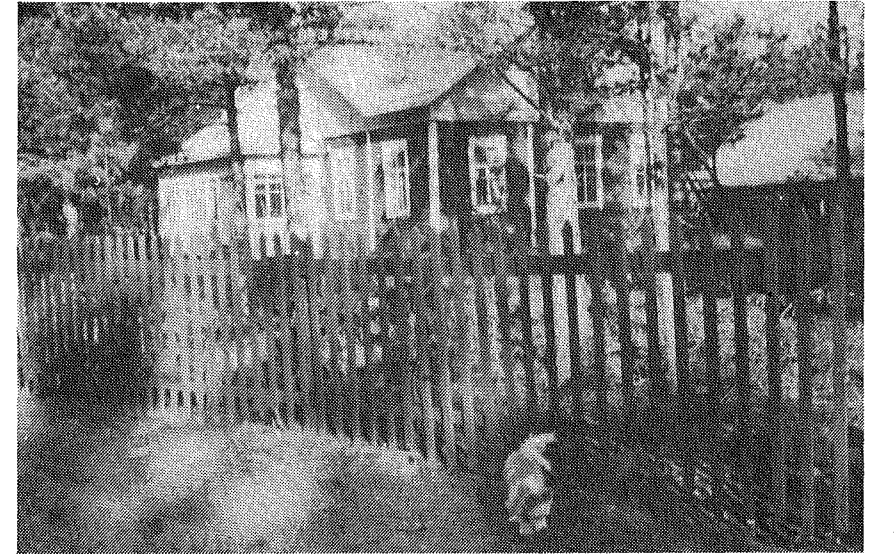
Jokisuun asukkaita

Kumpi jokainen voisi kokea ja ymmärtää mitä oikea onni on! Silloin riemuja siitäkin voi, että oli kerran olemassa nykyinen kylä olematon.

Kiviniemen kylässä oli Jokisuuksi nimitetty alue, jossa Saijenjoki yhtyi Vuokseen. Seutu oli entistä järvenpohjaa. Kosteaa lietemaata. Saraheinä oli voimakas viljelemättömillä alueilla, mutta alkoi paikkoin metsittyä ja pensoittua.

Valkjärven pitäjän puolella oli pelloksi raivattua lietemaata, joka kasvoi hyvin eikä kuivuus hevin vähvännyt. Roosin ja Kukoksen sarkoja ihailin, ihan yllätyin niiden rehevyydestä. Miten helppo olikaan hoitaa kivettämiä saarekkeitä. Ojat auttoivat mahdollisilta tulvilta.

Jokisuussa oli kaksi kaunista "puulaakin" taloa. Toisen rakensi aikanaan Hagman yhtiö, joka myöhemmin möi alueoikeutensa Ahlströmille. Ahlström rakensi aikanaan talon Sakkolan alueelle. Hagmanin talo, niinkutsuttu "Mörkölä", jäi tukkipaikien yöpymispaijaksi. Enimmäkseen "Mörkölä"

Klaudia ja Lauri Pelkisen kotitalo kuului myös Jokisuun maisemakuvaan.

oli autio. Haajaset lienevät olleet viimeiset vakituiset asukkaat tuossa minun mielestäni hauskan näköisessä rakennuksessa jo näköalansa puolestakin.

Ihana näköala oli Ahlströminkin talolla, jonka Anselm Keskinen teki kotoiseksi. He hoitivat rakennuksia ja viljelyksiä huolella aivankuin omaansa. Erikoisena muistona on pieni Kyllikki, joka usein piipahti

meidän lasten luona. Pieni, iloinen, viisas ja vilkas tyttönen oli tuo Keskinen vanhin tytär. Oli ikävää, kun Kyllikin elämä oli kovin lyhyt. Hänen kuolemansa järkytti koko kulkumakuntaa, mutta erikoisesti se koski isä Anselmiin. Joka otti sen rangaistuksena. Anselmi sai jonkinlaisen herätyksen, mikä tuotti elämän muutoksen koko perheelle.

Siinä "puulaakin" talojen koh-

mutta toivoi uusia avustajia ja vanhoiltakin avustajilta lisää kirjoituksia. Runoja sensijaan katsottiin olevan tarpeeksi. Mukana olleet lehden avustajat ja asiamiehet esittivät omia näkemyksiään. Todettiin Suvannon Seutu-lehden olevan paras yhteyden pitäjä sakkolalaisten keskuudessa.

Lopuksi Yrjö Raaska kiitti Suvanto-säätiön puolesta kylähistoria-kirjan kirjoittajaa Hannu Paukkuja tunnollisesti suoritetusta työstä, samoin kylien edustajia tehdystä laa-

jasta talkootyöstä aineiston kerääjänä ja erilaisten tietojen antajina. Samoin toimituskuntaa saumatommasta, kaksi vuotta kestäneestä työstä.

Raaska esitti kiitokset myöskin toimittaja Purontalle ja lehden avustajille. Ilman vapaaehtoista, palkatonta avustajakuntaa ei lehden ilmestyminen olisi mahdollista.

Kyläkuvauskirjaan lähetetyt kuvat on saatu takaisin kirjapainosta. Mikäli kuvista löytyy palautusosoi-

te, niin kuvat pyritään palauttamaan tammikuun aikana.

Tilaisuudesta otetussa kuvassa on onnellinen sattuma, että naisia sekä miehiä on 15 henkilöä, mutta Ville Kaarineva oli kameran toisella puolella, joten naisvaltakunta ei kovin suuri ollut.

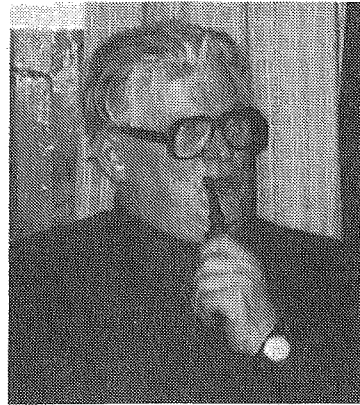
Teos Sakkolan kylät tuvasta tupaan 1939 on myynnissä Lempäälän-Viialan osuuspankin pääkonttorissa Lempäälässä hintaan 110 markkaa kappale.

Soini Patja poissa

Maanviljelijä Soini Patja syntyi 6. 1. 1924 Sakkolan Lapinlahdessa, kuoli sairaskohtaukseen 13. 12. 1983. Hänen viimeinen kotipaikkakuntansa oli Punkalaitumen Kanteenmaa, jonne hän tuli asukkaaksi 1946.

Täällä uudella kotitalallaan hän erikoistui kaalin ja mansikan viljelyyn. Kotieläinpuolella hän kasvatti Sakkolan perinteitä vaalien, porsaita ja huomattavassa määrässä myös piti lampaita.

Kulttuuriharrastuksissa hän oli uutterasti mukana. Hän toimi Kanteenmaan nuorisoseuran esimiehe-

nä yli 10 vuotta, jolloin seuranäytämöharrastus oli hyvin voimakasta ja antoisaa. Hän oli mukana sotainvalidityössä, ollen itsekkin sotainvalidi ja osallistui myös Sakkolan sotainvalidikerhon toimintoihin.

Hän oli myös Punkalaitumen Säästöpankin isännistön jäsen.

Isäntämäinen esiintymisessä oli varmana myös mukana kaikessa karjalaisten yhteisissä seuratoiminnoissa, johtaen Punkalaitumen Karjala-seuraa yli 8 vuotta, aina kuolemaansa saakka. Kaikki entisen kotiseutunsa henkinen perinne oli hänelle läheinen. Hän uskoi vakaasti karjalaisuuden jatkumiseen ja sen kulttuurin säilymiseen uusissa oloisakin, siksi hän teki sovittavaa työtä satakuntalaisen ja karjalaisen kulttuurin rauhalliseen yhteistyö- mintaan ja toisiinsa sopeutumiseen. Soini Patja oli myös Suvanto-säätiön valtuuskunnan jäsen, sekä osallistui innolla Sakkolan kylät tu- vasta tupa- 1939-teoksen aineiston keruuseen, sen painatukseen ja kirjan markkinointiin.

dalla oli puusilta Saijenjoen yli. Miten usein ihailinkaan näkymää katsottuna omalta palstaltani. Kuvittelin joskus rakentavani pienen vanhuuden kodin Jokisuun korkeiden honkien juurelle. Ojajärven palsta, synnyinseutuni, oli toinen mahdollisuus. Nyt tiedän etten rakentanut sitä kumpaankaan seutuun. Asia on ratkennut näin ilman suuria päänsäpäiä. Ja parasta lienee näin.

Uskalinmät eli Liinus Mäkisen perhe asui Valkjärven puolella lähellä siltaa. Mäkisen Impiä muistelen. Hän oli kaunis tyttö, mutta hänen kohtalonsa oli kuolla nuorena morsiamena. Miten kaunis hän oli- kaan arkussaan. Kyynelsilmin seisoi sulhanen arkun vierellä. Jäähyväis- hetki oli järkyttävä. Sellainen näky- mä ei koskaan unohdu. Lisäksi muistelen ja kiitän Esteri Sikasta, joka oli Mäkisen nuorin tytär. Hän otti Lassin isän luokseen asumaan silloin kun palattiin kotiseudulle suurin toivein. Hänen kotonaan pidettiin myös Juhon hautajaiset. Kiitos. Esterin koti oli "Vennäi Valkjärvellä" lähellä kasarmia. Muistan- ko väärin, että Esteri oli jo silloin soataleski?

Sillalta lähti myös toinen polku, joka vei vähän matkan päähän "Kuuva" mökille. Onko Kuuva oikea nimi vai muotoiltu jostakin vierasperäisestä kuten Damskäg — Tamskei ja Snäll — Nälli!? Oli miten oli, Kuuva mökillä kävin jos- kun kalaa ostamassa. Mökki oli matala ja pieni. Seinähirret olivat mustuneet. Tulini tässä ajatelleksi, että ehkä hirret oli tervattu, mikä on hyvin mahdollista. Olihan Kuu- va paljon puulaakin hommissa, jos- sa tervaa käytettiin paljon veneisiin ja lauttoihin. Kalastus oli kuitenkin mieleinen harrastus. Olihan kalari- kas Vuoksi siinä ihan silmien edessä ulottuvilla. Vuoksen lahna olikin vertaansa vailla. Savustettuna hiilil- lä voipaperiin ja paksuun sanoma- lehtipakkaukseen kätkeytyneenä kala paistui herkuksi. Kalan maha oli täytetty riisipuorolla ja luumuilla. Tuon kalan valmistuksen opetti mi- nulle Koppasen Oton Anu-emäntä.

Ukko Kuuva on muistissani mustapartainen mies. Pidän häntä sil- loin vanhana, muttei kai hän van- hus ollutkaan. Tuuhea parta vain teki "ukko"-vaikutuksen. Hänen

vaimonsa "Iita-Mari" oli oikea energiakimppu. Hän tuntui väsy- mättömältä työntekijältä. Olikin juttu "Iita-Marin" sanomana, että kyllä kädet kerkiää ja selkä kestää, mutta jalat eivät tahdo ehtiä perästä niittotöissä ja perunankaivussa. Heinäpellon haravointi olikin juh- lahommaa. Pysyi viikatekin hänen käsissään ja heinä kaatui kauniina leppeinä. — Ahoksia pui "mutkal- la" kaksikin samana päivänä!

Mökin ympäristön "Iita-Mari" piti viljelyksessä ihan rappujen vie- reen. Peruna kasvoi komeasti. Ker- ran satuin kalaostokselle, juuri kukkimisaikaan. Jo oli komea kat- sella. Lietemaa oli varmasti peru- nasta mieleistä — pehmeää, kuoh- keaa hiekkamultaa. Siinä kaiken välillä hoiteli lehmän ja possun. Eh- tipä "tapiseeraamaan" mökin sei- nät sanomalehdillä, Käkisalmen Sa- nomilla ja Karjalalla.

Olin varma, että onnellisia ihmi- siä olivat aina aikanaan Jokisuun asukkaat. Ja minä olen onnellinen, että voin muistella ja elää mukana yhä jatkuvasti.

Klaudia Pelkinen

Kuolleita

Dosentti, eläinlääketieteen tohto- ri Leo Koironen, hänen kuo- lemastaan ilmoitimme jo viime nu- merossa, ja saatuaamme lisätietoa hänen elämäkerrastaan, niin ker- romme lisää seuraavaa.

Hänen kotipaikkansa Sakkolassa oli Haitemmaa ja vanhempansa Lin- da, o.s. Klink, ja Edvard Koironen. Tullut ylioppilaaksi Tampereella 1952, valmistunut eläinlääket. kan- didaatiksi 1957 ja eläinlääket. lisen- siaatiksi 1959 Tukholmassa.

Leo Koironen toimi 1960—61 yk- sityislääkärinä Iissä. Polioon sairastuttuaan ja sen jälkeen pyörätuoliin sidottuna, hän toimi Valtion eläin- lääketieteellisessä laitoksessa v:sta 1963 kuolemaansa asti eri tehtävis- sä.

Eläinlääket. tohtoriksi Leo Koi- ranen väitteli 1969 ja hänet nimitet- tiin Eläinlääketieteellisen korkea- koulun dosentiksi 1974 erikoisala- naan utaretulehdustutkimus. Hä- nen tieteelliseen työhönsä kuului väitöskirjan lisäksi yli 30 julkaisua ja lukuisia artikkeleita maatalousa- lan ammattilehdissä. Suomen Eläinlääkärilehden toimitussihteeri-nä ja myöhemmin tieteellisenä toi- mittajana hän toimi v:sta 1964 kuo- lemaansa saakka.

Urheilu oli hänelle läheistä ja edusti vuosina 1951—56 Tampereen Pyrintöä pesäpallon mestaruussar- jassa.

Toivo Kermineen syntyi 22. 6. 1925 Sakkolassa, kuoli 14. 10. 1983 Lempäälässä. Entinen kotiky- lä Sakkolan Haparainen. Viime nu- merossa ilmoitimme Toivo Koira- sen kuolleeksi, tapahtui inhimilli- nen erehdys ja sukunimi kuolinil- moituksessa väärin, joka näin oi- kaistaan.

Ester Helena Harkomaa, o.s. Karvonen, syntyi 19. 12. 1898 Sakkolan Petäjärvellä, kuoli 21. 11. 1983 Imatralla.

Viljam Kiiski syntyi 19. 6. 1899 Sakkolassa, kuoli 13. 11. 1983 Punkalaitumella. Entinen kotipaik- ka Sakkolan Haparainen.

Helena Pusa, o.s. Orava, syn- tyi 11. 11. 1903 Metsäpirtissä, kuoli 27. 7. 1983 Konnevedellä. Entinen kotipaikka Sakkolan Haitemmaa. Kaipaamaan jäivät kolme lasta per- heineen.

Metsäpirtin ja Sakkolan kotiseu- tujen ja ihmisten sieltä rakkaat muistot, valoisan elämänasenteen ja esimerkillisen vireyden hän säi- lytti aina lähtösairauteensa asti.

Helena Tallus, o.s. Karja, syntyi 26. 8. 1903 Sakkolassa, kuoli 2. 12. 1983 Lempäälässä. Entinen kotipaikka Sakkolan Kaarnajoki.

Lyydia Aino Luukkaneen, o.s. Sunikka, syntyi 11. 3. 1907 Sakkolassa, kuoli 3. 12. 1983 No- kialla.

Eero Paavilainen syntyi 5. 12. 1910 Sakkolassa, kuoli 27. 12. 1983 Salon sairaalassa.

Olli Pekka Laamanen syn- tyi 3. 7. 1911 Sakkolassa, kuoli 15. 12. 1983 Pirkkalassa. Hänen enti- nen kotipaikkansa oli Sakkolan Si- pilänmäki.

Hän toimi MTK:n Pohjois-Hä- meen piirin johtokunnassa, samoin Pirkkalan yhdistyksen johtokun- nassa, Maito-Pirkan Tampereen

meijerin hoitokunnassa, SOT:n edustajistossa, Tampereen Seudun Osuuspankin hallintoneuvostossa, Suvanto-säätiön valtuuskunnassa, Pirkkalan kirkkohallitokunnassa, Pirkkalan kunnanhallituksessa ym. huomattavissa luottamustoimissa.

Saimi Elisa Hinkkanen, o.s. Nuora, syntyi 30. 11. 1921 Sakko- lan Petäjärvellä, kuoli 26. 12. 1983 Tampereella. Viimeinen kotikylä Vesilahden Laukko. Siunaustilai- suus Vesilahden siunauskappelissa 14. 1. 1984, omaisten, sukulaisten ja naapurien jättäessä viimeisen ter- vehdyksen hänen arkkunsa äärellä. Vesilahden Sotaveteraaniiyhdistyk- sen puolesta laskettiin havuseppele Saimi Hinkkasen työn kunnioitta- miseksi rintama-alueella talvisodan aikana.

Aulis Antti Karppanen syn- tyi 26. 7. 1929 Sakkolassa, kuoli 27. 11. 1983 Vammalassa. Entinen ko- tipaikka Sakkolan Röykkylä.

Hilda Silvasti, o.s. Kekki, syntyi 12. 12. 1898 Sakkolassa, kuoli 22. 12. 1983 Tampereella. En- tinen kotipaikka Sakkolan Haite- rmaa.

Saima Toivola, o.s. Silvas- ti, syntyi 28. 5. 1902 Sakkolassa, kuoli 12. 12. 1983 Espoossa. Vii- meinen kotikylä Sakkolassa oli Hai- termmaa.

Pentti Laamanen syntyi 11. 7. 1921 Sakkolan Sipilänmäellä, kuoli 5. 10. 1983 Lappeenrannassa.

Vuosia täyttäneitä

94 VUOTTA täytti 3. 12. 1983 Matti Käppi. Hän on kotoisin Sakkolan Kiviniemestä. Nykyinen asuinpaikka on Äänekoski.

80 VUOTTA täytti 18. 12. 1983 Yrjö Ukkonen Ruoveden Talusperällä. Entinen kotikylä oli Sakkolan Lohijoki.

85 VUOTTA täytti 25. 12. 1983 Liisa Kannus, o.s. Kylläinen, Punkalaitumen Mattilassa. Entinen kotikylä Sakkolan Volossula.

75 VUOTTA täytti 26. 12. 1983 Roosa Kuoppo, o.s. Viskari,

kotonaan Orivedellä. Entinen kotikylä oli Sakkolan Vilakkala.

60 VUOTTA täytti 5. 12. 1983 Maila Kivi, o.s. Jortikka, Rajamäellä. Entinen kotipaikka Sakkolan Kaarnajoki. Hänen sydäntään lähellä on kirkon sanoma.

60 VUOTTA täytti 1. 2. 1984 Aapro Kiiski Kuusankoskella. Syntymäpitäjä Sakkola, kylä Lapinlahti, Mikko ja Helena, o.s. Pulakka, esikoispoikana.

Kokoonnuimme marraskuun 12 päivänä 1983 Helmi Hulmin, o.s. Repo, kodissa Säkylässä hänen 50-vuotispäiviensä merkeissä. Hän oli kutsunut luokseen lauantai-iltaa viettämään kaikkiaan 17 serkkuaan, joista meitä sitten oli eri puolilta Suomea ja aina Ruotsista saakka saapunut yhteensä 13.

Syntymäpäivä oli ollut edellisenä päivänä, ja runsaat kukat ja lahjat kertoivat pidetystä opettajasta paikkakunnalla.

Helvin kaunis koti kehysti runsaine tarjoiluineen tapaamistamme. — Muistelimme lapsuusaikaisia tapahtumia Kaarnajoella ja Koverojalla. Emme paljoakaan kosketelleet evakkoajan ankeutta ja monimutkaisia vaelluksia. Iloitsimme yhdessäolosta ja yritimme tutustua uudeen toisiimme tämän ajan puitteissa. — Saapuvilla olivat Alma Jortikan lapsista: Irja, Maila, Ensio, Helka ja Esko, Mikko Revon lapsista: Bertta ja Helvi, Heikki Revon lapset: Leena, Kaisa ja Simo sekä Helena Viskarin tytär Kaija.

Viskari-suku koolla

Kaksi vuotta sitten Karjalatalolla pidetyn sukukokouksen toivomuksen mukaisesti kokoontui Viskari-suku Oriveden Opistolla 16. 10. 1983 seitsemänteen sukukokoukseensa. Ruokailun ja seurustelun jälkeen siirryttiin Opiston kirjastorakennukseen varsinaiseen kokoukseen. Osanottajia oli saapunut lähes kuusikymmentä.

Aluksi laulettiin "Olet maamme armahin".

Kokouksen avasi suvun esimies Raimo Helsingistä, hänet valittiin myös kokouksen puheenjohtajaksi ja sihteeriksi Arto Orivedeltä.

Kokouksesta lähetettiin Orivedellä asuvalle suvun jäsenelle Albert Viskarille onnittelut ja kukat, koska täytti viikon kuluttua 90 vuotta kotonaan.

Tämän jälkeen puheenjohtaja selosti laajasti asiantuntijoiden kanssa käymää keskustelua sukutut-

kimuksen eri vaiheista ja käytännön toimista. Ilmoittaen samalla omalla vastuullaan ja rahoituksellaan sopineensa Karjalan Liiton palkkalistoilla olevan sukututkijan kanssa, että tämä yrittää hankkia tietoja Viskarin suvusta ennen vuotta 1690, josta nykyinen sukukarttamme alkaa.

Otettiin tarkasteltavaksi kalvokuvien perusteella eri sukuhaarojen sukukarttoja tarkoituksella saattaa ne ajan tasalle. Vilkkua keskustelun jälkeen kokous nimesi jokaiseen sukuhaaraan henkilön joka suorittaa annetun tehtävän ja toimittaa täydennyksen puheenjohtajalle tai sihteerille. Sukuviiri-asia oli myös esillä ja yhtä luonnostakin tarkasteltiin, mutta asia jätettiin tuonnemmaksi, kunhan saadaan useampia luonnoksia nähtäväksi.

Seuraava kokous päätettiin pitää Lempäälässä kahden vuoden kulut-

tua, jonka tilaisuuden järjestelyjä varten valittiin Lempäälän Viskareista kolmehenkinen toimikunta asiaa eteenpäin valmistelevaan ja aikanaan hoitamaan.

Seuran esimieheksi valittiin edelleen Raimo Helsingistä. Varsinaisen kokous oli päättynyt.

Vapaan ohjelman aikana Jukka Orivedeltä lauloi sanoittamansa ja sovittamansa Karjala-aiheisen laulun, itse myös laulunsa säestäen. Lisäksi keskusteltiin "välivuonna" yhteisen retken järjestämisestä jäsenille. Suvun esimies lupautui ottamaan asiasta ja kohteista selvää. Lopuksi laulettiin Karjalaisten laulu.

Vielä katsottiin videolähetyks Karjalaisten Suurjuhlista Helsingistä, ja siirryttiin Opiston ruokasaliin, jossa "ryypättiin" päätteeksi vehnäkahvit.

K

Vokki-Virkin taide- ja perinnetapahtumat syyskaudella 1983

Taiteilija Helena Tynellin näyttely Lasi ja Liekki 16. 8. — 15. 9. 83

Avajaistilaisuudessa puhui koulu-neuvos, fil.tohtori Pirkko Anttila suomeksi ja englanniksi toivottaen läsnäolijat tervetulleiksi ja selostaen Tyyne-Kerttu Virkki-Säätiön toimintaa. Taiteilija Tynell kertoi töistään mainiten mm.: "Lasi ja Liekki-veistosten tarkoituksena ei ole valaista, vaan luoda tunnelmaa." Näyttely koostui 50:stä lasiveistok-

sesta, joihin jokaiseen liittyi kynttilänliekki. Kokonaisnäkyä oli ylevän kaunis, kun "Liljankukat", "Tulppaanit", "Tulikukat", "Lumitähdet" ja "Virvatulet" loistivat eri korkuisina kahden tai kolmen ryhmässä. Tunnelma oli niin fantastinen, että mieli aivan herkeytyi kuullessaan samalla avajaistilaisuuden lumoavaa musiikkia, pianonsoitonopettaja Svetlana Nicolain soittoa ja majuri Aaro Asikaisen viuluesityksiä edellisen säestämänä.

Arvovaltaisten kutsuvieraiden joukossa nähtiin myös Kanadan suurlähettiläs A. W. J. Robertson, Sveitsin suurlähettiläs ja rouva Michael von Schenck, Eestin kulttuurisihteerin ja rouva Madis Järvi.

Helena Tynellin korkealaatuista taidetta on pysyvästi esillä Vokki-Virkissä, Merikannontie 3.

Syyskauden avajaiset 17. 9.

Kiviniemen markkinat sakkolalaiseen tapaan ja avoimien ovien

Karjalan Liiton kultaisen ansiomerkin luovutus Tyyne-Kerttu Virkille.

päivä kirpputoreineen käynnistivät kello 11.00.

Nimipäiväperinnetapahtuma alkoi kello 15.00 samana päivänä. Toimitusjohtaja **Martta Ritvanen** toivotti läsnäolijat tervetulleeksi selostaen myös nimipäiväperinnettä. Opettaja, logonomi **Aune-Mari Kairinen** puhui kieliperinteestä, kielienilmaisun rikkaudesta ja -käytöstä esittäen näytteitä Eino Leinon, Aleksis Kiven sekä Elias Lönnrotin runoista ja soneteista, jotka kaikki olivat suomenkielen ylistystä ja rakkaudentunnustusta isänmaalle. Lopuksi Aune-Mari Kairinen lausui Antero Wareliuksen v. 1850 kirjoittaman runon Suomenmaalle, joka päättyi säkeisiin: "Äitimme maa, / valvovan saanut on mielen. / Kaunon jo kuulemme kielen / äitimme maan."

Puhe oli erittäin mielenkiintoinen. Lisäksi kuulumme pianonsoitonopettaja Svetlana Nicolain soitavan tunnetulla taidollaan Chopinin Valssin e-molli ja Fantasia-impromptun sekä Paganini-Liszt'in Campanellan.

Laulajatar **Lahja Hämäläinen** esitti kauniilla äänellään Lauri Ikon sen Eino Leinon runoon säveltämän laulun Juhannus ja Merikannon Larin-Kyöstin runoon säveltämän Itkevä huilu. "Nimipäivävieraat" lauloivat päivänsankareille Tynelle ja Ailille: "Sä kasvoit neito kaunoinen..." — Lopuksi käsityöneuvos **Tyyne-Kerttu Virkki** kiitti kaikkia ohjelmansuorittajia ja yleisöä kannatuksesta sekä pyysi siirtymään Tyynen-päivän kahville käsityömuuseoon.

Taidetapahtuma 22. 10. 83

Tilaisuudessa puhui Yhdysvaltain suurlähettilään puoliso, rouva **Raija Nyborg** aiheesta: "Karjalaisuudesta kansainvälisyyteen." Hän aloitti: "Kun tänään lähdemme katsauksenomaisesti tarkastelemaan karjalaisuutta ja sen ilmenemistä kansainvälisillä kentillä, lienee aluksi todettava, että itäisten ja läntisten kulttuurivirtojen kohtaamispaikalla tuhansien vuosien aikana syntyneellä, monia kehitysvaiheita

ja muutoksia kokeneella karjalaisuudella ja karjalaisella kulttuurilla on ilmeisesti ainutlaatuisia henkisiä ja aineellisia arvoja jakaa toisille. Elävästä kiinnostuksesta johtuen karjalaisuudella on ollut ja on annettavaa myöskin kansainvälisissä mitoissa." Puhuessaan kulttuurista rouva Nyborg mainitsi ensimmäiseksi Kalevalan, joka syntyi Karjalassa ja ilmestyi Elias Lönnrotin koaamana v. 1835. Teosta käännettiin parillekymmenelle kielelle, ruotsiksi jo niin varhain kuin v. 1841. Rouva Nyborg muistutti myös suomalais-ugrilaisen kielten tutkimuksista. "Laulavista lähetteläistämme" hän mainitsi Karjalan satakielen **Raita Karpon** ja **Ritva Auvisen** sekä **Martti Talvelan**, jotka kaikki tunnetaan niin Euroopassa kuin Amerikassakin. Kuvanveistotaiteesta puhuja huomioi **Eila Hiltusen** (Sortavala) ja **Laila Pullisen**

(Terijoki). Siirryttyään talouselämän puolelle rouva Nyborg mainitsi kaksi nimeä, jotka olivat nousseet kansainväliseen tietoisuuteen: käsityöneuvos **Tyyne-Kerttu Virkki**, perinnekäsityön ja -kulttuurin tunnetuksi tekijä, elvyttäjä ja vaaliija sekä Marimekon edesmennyt toimitusjohtaja **Armi Ratia**. Tässä yhteydessä on syytä muistaa myös **Margatta Metsovaaran** ja **Ritva Puotilan** arvokas työ. Karjalassa harjoitettua, koti- ja ulkomaankauppaa käyneistä teollisuudenaloista sekä elinkeinoista rouva Nyborg luetteli metsä- ja puuteollisuuden, keraamiikka-, posliini- ja lasiteollisuuden, turkistarhaukset, laiva- ja telakkateollisuuden. Puheensa loppuosassa hän lausui mm.: "Esimerkillisenä asiana koko maailma muistaa sen, kuinka karjalainen siirtoväki sijoitettiin sotiemme jälkeen tynkä-Suomeen ja kuinka se ilma vastalauseita hyväksyi kohtalonsa. Siinä olisi esimerkkiä karjalaisuudesta kaikille tälläkin hetkellä identtiteetistään kamppaileville kansoille." Päätteeksi rouva Ny-

borg mainitsi, että hän on halunnut korostaa karjalaisuutta suomalaisuudessa ja sitä kautta kansainvälisessä kentässä.

Toivo Kuulan 100-vuotisjuhlien kunniaksi tilaisuus oli omistettu suuren säveltäjän omalle musiikille, jota esittivät tunnetut, kansainvälisiä kuuluisuutta saavuttaneet tähti-taiteilijamme, **Raita Karpo**, **Sole Kallioniemi**, **Pirkko Gallen-Kallela** säestäjänään maisteri **Olavi Perttilä**. Nuoremmista esiintyjistä mainitakoon **Olli Rantaseppä** säestäjänään **Ari Häyrinen**.

Viimeisen ohjelmanumeron suoritti pianonsoitonopettaja **Marja Väisänen**, o.s. Marttinen, Toivo Kuulan tyttärentytär. Hän soitti Kuulan viehättävät "Satukuva n:o 1" ja "Paimentunnelma". Tämän jälkeen hän luki säveltäjä Toivo Kuulan isän, Matti Kuulan, Siionin lähetyslehdelle kirjoittaman kirjeen, joka julkaistiin lokakuussa 1918. Artikkelissa isä kertoo pojas-taan ja tämän viimeisistä päivistä. Kuuntelimme sitä liikuttuneina ja tuntien samaa surua, jota Suomen kansa on tuntenut aina siitä saakka, kun väkivaltainen kuolema keskeytti suuren säveltäjän, Toivo Kuulan rikkaan elämäntyön. (Kirjoitus on kokonaisuudessaan toisessa paikassa lehteä.) — Käsityöneuvos Tyyne-Kerttu Virkki kiitti rouva Nyborgia ja esiintyneitä taiteilijoita. Hän lausui myös suuren ilonsa siitä, että Kuulan perheestä oli mukana kolme

Helena Tynellin Lasi- ja liekinäyttelyn avajaisvieraita, toimittaja Aili Tuhkanen toinen oikealta, vasemmalla taiteilija Helena Tynell.

edustajaa: edesmenneen **Sinikka Kuulan** puoliso, osastopäällikkö **Lasse Marttinen**, tytär Marja ja poika, maisteri **Markku Marttinen**. — Me mukana olleet poistuimme kiitollisina saatuaamme kuulla rouva Nyborgin puhuvan ja nauttia Toivo Kuulan ihanasta musiikista.

"Joulupuu on rakennettu"

Virkki-Käsityömuuseon ystävät järjestivät perinteiset kuusenkoristajaiset Vokki-Virkissä 25. 11.

Tilaisuuteen saapui ilahduttavan runsaasti "jouluvieraita", jotka saivat sisään astuttuaan punaisen sydämen ja muistolauseen. Aluksi laulettiin yhteisesti musiikinopetta-

ja **Anne Lindebergin** säestämänä ja johdolla: "Joulu, joulu tullut on." Tuomas, **Liisa Vallinoja**, toi pöytään vanhan tavan mukaan suuren, koristellun joululeivän. Jouluemäntä, toimitusjohtaja **Martta Ritvanen** lausui läsnäolijat tervetulleeksi puhuen samalla jouluperinteistä. Rouva **Liisa Kiesiläinen** lausui Hilma Alhon kirjoittaman runon "Muiston joulukynttilä" ja kertoi elävästi ja värikkäästi lapsuutensa jouluista Raudussa. Välillä pirteä Anne laulatti meillä kaikki kauneimmat joululaulut toimien taitavana säestäjänä ja esilaulajana.

Illan kohokohdaksi muodostui Karjalan Liiton Tyyne-Kerttu Virkille 28. 5. 83 myöntämän kultaisen ansiomerkin luovutus, jonka suoritti toiminnanjohtaja **Paavo Suominen** mainiten perusteluina: "Tyyne-Kerttu Virkki on tehnyt suurtyön karjalaisen tekstiilikulttuurin talentamisessa, elvyttämisessä ja etenkin tunnetuksi tekemisessä. Virkki-Käsityömuuseo toimii ainutlaatuisena kansankulttuurin esittelypaikkana maassamme." Luovutuksessa avusti Karjalan Liiton liittovaltuuston jäsen, insinööri **Eino Viheriävaara** Oulusta, Oulun Karjalaiset

Pärssisen Konepaja

35500 KORKEAKOSKI • PUH. 935-81204

Valmistamme mm:

- TERÄSHALLEJA, OVIA JA IKKUNOITA
- AUTON LAVOJA YM. KULJETUSKALUSTOJA
- KORISTETAKOTOITA
- TRAKTORIN TYÖVÄLINEITÄ

Petäjärven Marttayhdistys 65-vuotias

Petäjärven Marttayhdistyksen 65-vuotisjuhla oli kunnianosoitus jo poisnukkuneille sukupolville sekä nyt vielä toiminnassa mukana olleille jo ikääntyneille yhdistyksen jäsenille. Elossa lienee vielä muutama yhdistyksen perustajajäsen, mutta kun ovat siirtyneet eripuolille Suomea, eivät jaksaneet matkustaa yhdistyksen tilaisuuteen.

Martat osallistuivat jumalanpalvelukseen Vesilahden kirkossa jossa saarnasi kirkkoherra Aarre Laitila ja uruissa tirehtööri Ventelä.

Seurakuntatalossa vietetyssä juhlassa puhui myös kirkkoherra Laitila ja tireht. Ventelä säesti pianolla laulajatar Aila Heikkilän Karjala-aiheiset lauluesitykset.

Yhdistyksen pj Elli Pulakka toivotti vieraat tervetulleeksi, kohdistuen sanansa Marttatoiminnan alkuunsaattaneille silloisella kotipaikalla. Seura vietti 20-vuotisjuhlansa kotikylässään, mutta jo seuraavana syksynä joutui muuttamaan paikkakuntaa. Kotikylään poikettiin vielä 1942—44 ja toimittiin puutteellisissa oloissa kotikylän jälleerakentamisen hyväksi, kunnes tuli jälleen siirtyminen, jonka jälkeen toiminta vakiintui, keskuksenaan Vesilahti, joskin toimivia jäseniä on naapurikunnissakin, joista uskollisesti saapuvat vointinsa mukaan yhdistyksen ”ompeluseuroihin” ja muihin järjestettyihin tilaisuuksiin.

Ilma Mäkinen, o.s. Ollikainen,

esittämä runo oli jo Suvannon Seudun joulunumerossa.

Asiarikkaan juhlapuheen piti Hämeen-Satakunnan piiriliiton hallituksen pj Kristiina Vuori.

Martta-liiton kultaisen ansiomerkin sai Elli Pulakka, hopeisen Aino Kallonen, Salme Laatikainen, Hilka Honkanen ja Aino Nuora.

50-vuotismärkin saivat Hilja Tyyne Nuora ja Selma Kallonen. 40-vuotisesta toiminnasta Hilka Ristilä. 25-vuotisesta Anna Lemmetti, Sylvi Pynnä ja Kerttu Pulakka. 10-vuotisen märkin sai Ilma Mäkinen.

Vesilahden Marttayhdistykset esittivät onnittelunsa, samoin Petäjärven Nuorisoseura, Suvanto-säätiö ja Vesilahden Karjala-seura.

r.y:n ja Pohjolan Karjalaseurojen piiri r.y:n puheenjohtaja. Käsityöneuvos Virkki kiitti saamastaan tunnustuksesta. — **Svetlana Nicolai** soitti tyylikkäästi ja temperamentikkaasti Chopinin Poloneesin ja Armas Järnefeltin Kehtolaulun. Lisäksi hän lauloi säestyksellään ”Oi sä riemuista” ja **Heimo Vattulaisen** säveltämän ja sanoittaman valloittavan ”Joulu on tullut”, jolloin totesimme pianonsoitonopettaja Svetlana Nicolain olevan myös kaunisääninen laulajatar. — Seurasi sydänten ripustaminen kuusen oksille ja muistosäkeiden lukeminen. Opettaja, logonomi **Aune-Mari Kairinen** lausui Mika Waltarin 20-vuotiaana kirjoittaman runon ”Jouluyö”, jonka Uusi Suomi oli valinnut juhlarunoksi jouluna vuonna 1928. Viisikymmentä vuotta myöhemmin, v. 1978, U.S. julkaisi sen jälleen joulurunonaan.

Aune-Mari Kairinen lausui myös 1300-luvulla seipetyn virsirunon ”Nyt ilovirttä veisaten”, joka on otettu suomalaiseen virsikirjaan v. 1886 numerolla 26, jolla numerolla se on vielä nykyisessä virsikirjassamme. Anne-Mari Kairisen lausunta on aina miellyttävää kuultavaa.

Hieman myöhästyneenä saapui juhlaan tohtori **Ragnar Viir**, joka toi tervehdyksen heimokansaltamme ja äänilevyn ruusuineen Tyyne-Kerttu Virkille.

Illan taitavina juontajina toimivat tiedotussihteeri **Kaija Kauppi** ja toimitusjohtaja Martta Ritvanen.

Tapahtumat kevätkaudella 1984

Leikkivää laskiaista 18. 2. kello 15, avoimien ovien päivä kello 11—15. — Perinnepellava: Magdaleena

Horttanainen. — Kirjallisuusmatine: Anu Kaipainen, Eeva Kilpi, karjalaiset kirjailijat 10. 3. kello 15. — Virpoiset: Kaisu Vuolio 14. 4. kello 15. — Kevät keikkuen tulevi, historiallinen katsaus käsiin: Aune-Marjatta Tujunen 9. 5. kello 18.00.

— Tuutha Siekii. Tervetuloo!

Aili Tuhkanen

VEIKKO SOKURA
Erikois-
hammasteknikko
TAMPERE
Mäkipääkatu 39—41 II kerros
Puh. 556615

Sudennahka seinäkoristeena Nokian Joenpohjassa

Aikaisemmin herrat ja pohatat pukeutuivat susiturkkeihin talvisin, eikä silloin vilu värisyttänyt. Tietävästi ainakin yksi suvantolainen liikemies käytti susiturkkia aina kuolemaansa saakka 1930-luvulle.

Viime vuosina on susien lukumäärä suuresti runsastunut juuri täällä Länsi-Suomessa ja Etelä-Hämeessäkin on kerrottu nähtynä susinaaras poikueensa kanssa.

Joskin käsittääkseni ”Huuhkan poika” kertoo ylisuurista susiparvista viime vuosisadan puolivälissä, niin joka tapauksessa susi oli yleinen riesa Sakkolassakin, jopa pesiäkin tavattiin. Jollakin keinoin sudet hävitettiin lähes sukupuuttoon noin sadan vuoden ajaksi, vain muutama harhailija kulkeutui itärajan takaa aina Länsi-Suomeen saakka.

Talvisotaan Sakkolan Petäjärveltä lähtenyt ja kantahenkilökuntaan pestautunut Matti Nuora ”hööki” jatkosodassa yli Syvärin ja täällä oli silloin pysyvä susikanta, joka vieraili jopa korsujen katoilla tutkimusretkillä.

Eläinlääkintäkomppaniassa kuoli hevosia, jotka kaatuneiden hevosten lisäksi jäivät talvisin haaskoiksi, niin näillä paikoilla oli susien ravintoa runsaasti. Paikalla kävi kettuja ja susia, jolloin komppanian miehet laittoivat pyyntirautoja maastoon. Yhteen ketunrautaan kävikin susi varpaastaan kiinni, jota petoa komppaniat jäljittivätkin 4 vuorokautta ja luovuttivat jatkopyynnin tykistölle. Heidänkin kierroksessaan susi livisti kahdesti, kunnes vä-

syneenä joutui Matti Nuoran tähtäimen eteen ja kulku päättyi Joensuuhun parkittavaksi, kunnes jatkosodan päätyttyä matka jatkui silloiselle Tottijärvelle saakka, jossa

talja on sotamuistona olohuoneen seinällä. Suden tapporaha oli silloista rahaa 200 markkaa, joka tattiin pyyntijoukon kesken. Kuvassa Matti ja sudentalja.

Huuhkan poika

— Sinä syöttömäs minu maata, tyttö! kivahti moisniekka kiukkuisin ilmein.

— Pääsivät — herra — karkaamaan.

— Sinä valehtelemas, tahtoma minu oras serpoma. Kuka sinu olla, kene karja paimentamas?

Nähtävästi ei Tenikka tuntenut Lillaa, ei muistanut tarkoin hänen piirteitään, sillä savottatuvassa oli tyttö talvivaatetuksessa, nyt avokauluksin, hiukset hajallaan, poskilla päivetys.

— Olen sieltä palteelta, Niittyrannalta. Nämä ovat Huuhkan ja Holman lehmä.

— Aaa! Huuhka olemas! Sinu olla se talvine tyttö. Huuhka poika tyttö! —

Moisniekka unohti aitauksesta lappautuvat lehmät ja sorkitun orasmaan, muistaessaan savotta-kohtauksen. Täyttymätön kostonhalu ja intohimo leimahtivat yhtä kaa miehessä liekkiin janoten tyydytystä. Ei Tenikalla ollut aijetta-kaan mielihalujaan hillitä, päinvas- toin hän tunsu hyvää mieltä siitä, että oli sattunut tällainen tilaisuus — hän oli lähtenyt ruisvainioita katselemaan ja tapasikin palteen kaunotaren.

— Ei karkama tyttö, ei mennä, mongersi Tenikka Lillalle, huomattessaan tämän kääntyvän lähteäkseen.

Tytön sydän löi tiheämmin, ihan näkyi tuossa hänen rintojensa väli- mailla aivinaisen paidan väriseminen. Pelotti. Ei ollut ajatteleminen-kaan pakenemista, olisihan Tenikka saanut kiinni kun vieressä seiso.

— Ei mennä, ei, sanoi moisniekka lujasti. — Lähtemäs hovi!

— Antakaa minun lähtevän ko- tiin, tulevat sitten Huuhka ja Hol-

ma selvittämään asian, korvaavat vahingon.

— Ei puhumas mitä! Kävellä tuosta suora, pieni metsä läpi! — komensi isäntä, pakottaen tytön kävelemään edellään. Itse hän tuli perässä, aivan kannoilla kuin olisi yhä pelännyt Lillan pakenemista.

Tässä tyttöä seurattessaan ehti Tenikka ajatella paljonkin, sillä hänen edellään kävelevä vehmasvartalo- inen Lilla kiihdytti vangitsijan miel- tä kuin parhain viini: sitä naisekasta viehkeyttä, mikä oli tytön olemuk- sessa, täydensivät luonnonvoimai- sesti hajallinen tukka ja ohut, pai- koin repeytynyt vaatetus, jotka an- toivat moisniekan kuljettamalle Lil- lalle villin, metsäisen ulkonäön. Syrjäinen, asian kulusta tietämätön katselija olisi voinut luulla tässä kulkijat nähtyänsä, että moisniekka oli palaamassa metsästysretkeltä, sinipiian ajolta, ja kuljettaa nyt saa- liinaan vaivoin tavoittamaansa kau- an paennutta metsänneitoa. Met- sästäjä ja otus tulivat ehdottomasti mieleen, sillä Lillan kasvoille oli pe- lokas neuvottomuus lyönyt kalpe- ahkon värinsä, ja Tenikan juumeal- la näöllä voi helposti älyä vielä lau- keamattoman kiihkeän jännityk- sen.

Yhtä vähän kytällä on halua luo- pua saaliistaan, laskea tavoittaman- sa otus karkuun, yhtä vähän aikoi Tenikka päästää Lillan pitelemättä, sillä tyttö oli alunpitäen herättänyt miehessä himoa. Asiain nykyisessä vaiheessa täydensi Tenikan suunnit- teluja vielä toinenkin väkevä kiiho- tin — kosto, kosto tytön kautta Huuhkan pojalle. Laskelmansa ko- konaistuloksena näki Tenikka talvi- sen loukkauksen ja suuripuuhaisten epäonnistuneitten yritysten hyvityk- sen. Se riittikin. Moisniekka tunsu

suurta tyydytystä Lillaa kuljettaes- saan.

Kourun kanssa hovissa laaditut Lillaa ja Marttia koskevat ehdot ei- vät tässä tulleet Tenikan mieleen, venäläisenä ei hän sellaisia muista- nut, ei antanut sopimukselle arvoa, eli omien mielitekojensa johtama- na. Hän muistutti joutuisassa häi- käilemättömyydessään sitä monet lampaat hukannutta johtajasutta, jonka muistamme Kourun metsäs- tysmatkalta.

Tiheikköön päästyä laski viejä kätensä tytön olalle.

— Älä koske, minä huudan!

Tällöin kahmasi Tenikka Lillaa kiinni, ja kaatoi. Kimeän-hätäisenä pääsi yhden kerran huuto: ”Mart- ti!” Sitten tukkesi moisniekan raa- ka käsi tytön suun. Viidakosta kuu- lui vain itkunsekaisia, katkonaisia älähdyksiä.

Lillan neitseellinen puhtaus huk- kui väkivallan uhrina.

— Hei! Lilla! Halloo! Missä sinä olet! — kuuluivat metsiköstä Mar- tin huutelut. Ne lähenivät. Poika seiso aidan vierellä.

— Lillaa! Missä olet!

Huutelija älysi viidakon rinnassa kyyhöttävän tytön ja kiirehti luo.

— Mikä sinun on, mikä? Oletko kipeä, itket?

— Tenikka teki — pahaa — sai Lilla sanotuksi.

— Mitä teki! Löikö?

— Pahempaa teki, pahempaa.

— Missä se nyt on, perkele!

— Tuolla menee — aitaviertä — ison metsän reunassa.

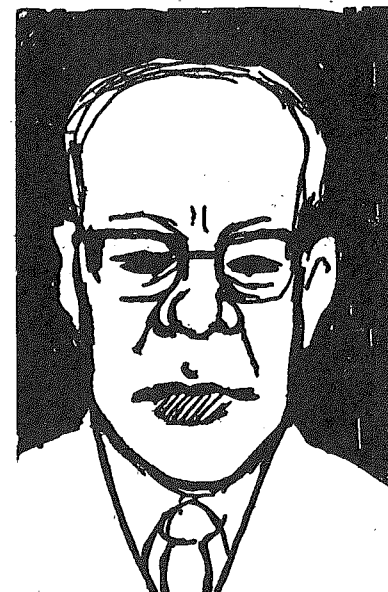
J a t k u u

Kaikessa kiireessä olen vuoden vaihteessa tutustunut Jakov Grot'in kirjaan: Matka Suomessa 1846. He- ti teoksen alkuluvussa hän kertoo matkastaan Käkisalmen ja Raudun väliseltä matkaosuudeltaan, josta tässä kerron muutamia poimintoja hänen kirjastaan sekä minussa he- ränneitä ajatuksia:

Puolustautuakseen venäläisiä ja ruotsalaisia vastaan suomalaiset al- koivat joskus muinoin rakentaa lin- noitusta ylemmäksi Vuoksen varrel- le, Tiurin kosken Linnansaareen, missä on todella näkyvissä jonkin- laisia linnoituksen jäännöksiä. Yri- tys ei ollut menestyksekkäs: rakenne- tut seinät sortuivat muutaman ker- ran, ja lopulta ääni taivaasta ilmoiti rakentajille, että hanke ei ollut heidän jumalilleen otollinen ja että heidän pitää rakentaa vene ja pur- jehtia sillä Vuoksea alas niin pit- kään, kunnes kuulevat käen kukun- nan: tälle paikalle heidän piti aset- tua asumaan. He täyttivät jumalten käskyn ja salmi, johon he pysähtyi- vät merkin saatuaan, ristittiin Käki- salmeksi. Salmi erottaa saaren, jol- la on varsinainen kaupunki, toisesta saaresta, jolla on linnoitus. Vielä muutama vuosikymmen sitten lin- noituksen edessä voitiin näyttää puukin, jossa kuuluisa käki tiettä- västi oli istunut.

Kronikoitsijan mukaan kaupun- gin rakensivat uudelleen novgorodi- laiset, jotka 1310 ”menivät Vuok- sen joelle ja rakensivat kosken ää- relle uuden kaupungin ja purkivat

Toimituksen tuoli

vanhan”. (Sen suomalaisten raken- taman.)

Käkisalmen sijaitsee tasaisella pai- kalla, eikä Laatokka näy itse kau- punkiin, rantaan on täältä matkaa puolitoista virstaa.

Kirjoittaja jatkaa Käkisalmen se- lostustaan: Vuoksen pohjoinen suu- haara on nimeltään Perna (r Perna- fors). Pernajoki kulkee Sortavalan tien poikki viiden virstan päässä Käkisalimesta. Pienehkön sillan oi- kealla puolella näkyy vielä maalin- noituksen jäännöksiä.

Toimittaja vakinaisessa ollessaan

monesti kävi harjoittelemassa Pär- näjoella. Mitään maalinnoituksen jäänteitä ei meille silloin kyllä esitel- ty... Ehkä niitä siinä myllyn vai- heilla vaikka olikin...?

Hän lisäksi kirjoittaa: Käkisal- men ympäristössä Tšernaja reka — Mustajoki — on luultavasti ollut Suvanto-järvi, joka aikaisemmin laski Vuokseen mutta vuonna 1818 erkaantui siitä ja murtanut itselleen laskun Laatokkaan. Voidaan aja- tella, että Suvanto on muinoin ollut yksi Vuoksen sivujoista, itse järven nimi ei todellakaan ole mitään muu- ta kuin yleisnimi, joka Suomen kie- lessä tarkoittaa hiljaa virtaavaa paikkaa joessa.

Sitä paitsi on olemassa vanhoja karttoja, joissa Suvannolla on vielä vanha nimi Mustajoki. Yksi suuri kartta, jota säilytetään Peterholflä- gerin moisiossa Sakkolan pitäjässä ja joka on tehty vuosina 1740—50 paroni Friedrichsin käskystä. Su- vantojärvi on 30 virstan pituinen. Vuodesta 1818 sen pinta on laske- nut 24 jalkaa. Järvi laskee Laatok- kaan Taipaleen kylän kautta, jossa myös on jonkinlainen linnoitteiden jäännöksiä (Taipaleen patteri).

Kun Suvanto erkani Vuoksesta, paikalliset asukkaat kiiruhtivat jou- kolla joen ja järven väliin muodos- tuneelle kannakselle, Kiviniemi, jonka pituus on 2000 jalkaa, ja al- koivat kaivaa siihen kanavaa. Saa- tuaan tietää tästä paikalliset viran- omaiset kuitenkin varoittivat ryhty- mästä hankkeeseen, joka tietysti olisi lyhentänyt vesitietä Laatok- kaan, mutta uhkasi vakavasti Käki- salmen elinkeinoja.

On myös hiukan outo maininta: Lähellä Suvannon etelärantaa on Vanhajaama-niminen kylä (Kroni- koitsija mainitsee Vanain linnoituk- sen). Vanhajaaman sijainti oli aivan valtakunnan rajalla Laatokan ran- nan lähellä. Olikohan siellä mitään linnoitusta?

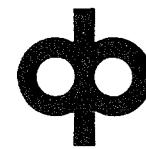
Jatkuu seuraavassa numerossa

Perämoottorit Ruohonleikkurit Moottorisahat sekä muut polttomoottorikoneet

Pienkonekorjaamo
NUORA-MOTOR

Härmälänkatu 15, TAMPERE
Puhelin 931-654 411

Perämoottorit Ruohonleikkurit Moottorisahat sekä muut polttomoottorikoneet

**TAMPEREEN SEUDUN
OSUUSPANKKI**

- JOUSTAVAN PALVELUN PANKKI -

Kaikki sähköasiat

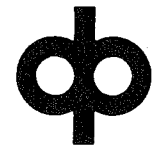
voimme toimittaa edullisesti

NYT SÄHKÖLÄMMITYSASENNUKSET SOPIVASTI

RAASKAN SÄHKÖLIKE

A-RYHMÄN SÄHKÖURAKOITSIJA

VESILAHTI — Puh. 931-739541

**VESILAHDEN
OSUUSPANKKI**

joustavaa
pankkipalvelua

Tampereen Aluesäästöpankki

auttaa — neuvoa — palvelee

LEMPÄÄLÄN
PELTITYÖ

OM. V. RIIKONEN

Puh. Tampere 740886 (verstaaseen)

Suorittaa kaikkia rakennusalan pelti- ja rautatöitä
urakalla ja laskuun.

**SUVANNON
SEUTU**

Suvannon ympäristön kotiseutu-
lehti, ilmestyy 1984 8 kertaa
vuodessa.

Tilaushinta 40 mk vuosikerta.

Ilmoitushinnat 1 mk palsta cm
vakinaisista ilmoituksista alen-
nus.

Toimituksen ja konttorin osoite
37370 Narva. Puhelin
(931) 734 843.

Postisiirtotili TA 430763-1

Pankki Vesilahden Osuuspankki
37370 Narva. Käyttötilin nume-
ro 551105-42772.

Vastaava toimittaja Viljo Puron-
taa.

Toimituskunta Helmi Uosukai-
nen, Uuno Pulakka, Eero Kop-
panen ja Väinö Kekki.